

2014 m. vasario 5 d., trečiadienis

P7_TA(2014)0076

Draudimas nuo gaivalinių ir antropogeninių nelaimių

2014 m. vasario 5 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl draudimo nuo gaivalinių ir antropogeninių nelaimių (2013/2174(INI))

(2017/C 093/12)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2013 m. balandžio 16 d. Komisijos žaliąją knygą dėl draudimo nuo gaivalinių ir antropogeninių nelaimių (COM(2013)0213),
 - atsižvelgdamas į 2013 m. balandžio 16 d. Komisijos komunikatą dėl ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos (COM(2013)0216),
 - atsižvelgdamas į 2013 m. balandžio 16 d.–2013 m. liepos 15 d. Komisijos surengtas viešas konsultacijas dėl žaliosios knygos,
 - atsižvelgdamas į Europos aplinkos agentūros ataskaitą Nr. 12/2012 „Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2012, An indicator-based report“,
 - atsižvelgdamas į Europos Komisijos Jungtinio tyrimų centro 2012 m. rugsėjo mėn. ataskaitą „Natural Catastrophes: Risk relevance and Insurance Coverage in the EU“,
 - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pranešimą (A7-0005/2014),
- A. kadangi skverbties rodiklis, kuriuo matuojama bendra procentinė draudimo įmokų dalis, sudaranti šalies BVP, valstybėse narėse skirtingas ir kadangi su klimato reiškiniais susijusių ekonominių nuostolių mastas, išreikštas procentais, valstybėse narėse nevienodas;
- B. kadangi, sprendžiant iš valstybėse narėse esančių skirtingų skverbties rodiklių, nulemtų teisinių, geofizinių, istorinių ir kultūrinių skirtumų, ir dėl to atsiradusių paklausos skirtumų, gali būti reikalingi ES lygmens veiksmai, bent informavimo ir prevencinių priemonių srityje;
- C. kadangi padėtis ES draudimo rinkoje nevienoda, nes valstybėms narėms kyla skirtinga rizika ir jose kyla skirtingos gaivalinės nelaimės, ir gaivalinių nelaimių nuspėjamumas priklauso nuo įvairių veiksnių (meteorologinių, hidrologinių, geofizinių ir kt.);
- D. kadangi 1980–2011 m. dėl kelių didelių įvykių buvo patirta apie pusė visų su klimato reiškiniais susijusių išlaidų; kadangi gaivalinės ir antropogeninės nelaimės yra finansinė rizika, nesvarbu, kur jos įvyksta;
- E. kadangi Europoje iš visų gaivalinių nelaimių didžiausia yra štorminių potvynių, miškų gaisrų, upių ir staigiųjų potvynių rizika ir, nors jie vyksta vis dažniau, vis dar neįmanoma įvertinti didėjančio jų poveikio, susijusio su žala ir nuostoliais;
- F. kadangi piliečiai dažnai neišsąmonina įvairių pavojų, kurių gali kilti dėl klimato reiškinų, arba jie, kaip asmenys ir bendruomenės, dažnai nepakankamai įvertina gaivalinių nelaimių pavojus ir trūkstamo pasirengimo padarinius;
- G. kadangi, viena vertus, gaivalinės nelaimės priklauso nuo klimato ir geografinių aspektų, tačiau, kita vertus, antropogeninės nelaimės įvyksta dėl netinkamo elgesio ar blogo rizikos valdymo;
- H. kadangi tam tikrų gaivalinių nelaimių padariniai kai kuriais atvejais yra didesni dėl to, kad vyriausybės, vietos valdžios institucijos ir piliečiai nesiima tinkamų atsargumo priemonių;
- I. kadangi, kalbant apie antropogenines nelaimes, saugos taisyklių laikymasis ir optimizavimas yra labai svarbūs nelaimių prevencijos tikslais;

2014 m. vasario 5 d., trečiadienis

- J. kadangi draudimo nuo gaivalinių nelaimių rinką veikia prevencinių priemonių siekiant prisitaikyti prie klimato kaitos (pvz., nuo potvynių apsaugančių įtvirtinimų statymas arba greitojo miškų gaisrų nustatymo ir reagavimo į juos pajėgumai) mastas, o draudimo nuo antropogeninių nelaimių rinkoje siekiama vykdyti pagal saugos standartus nustatytus atsakomybės reikalavimus, todėl nėra tinkama vienodai traktuoti materialinę žalą ir civilinės atsakomybės draudimą;

Prevenција ir informavimas

1. mano, kad prevencija yra svarbiausias veiksnys siekiant apsaugoti žmones ir išvengti nuostolių, kuriuos nulemia nenumatyti įvykiai; pažymi ES vaidmenį kuriant atsakingesnę visuomenę, skiriančią pakankamai dėmesio atsargumo priemonėms, ir prevencijos kultūrą, kuri padėtų didinti piliečių informuotumą ir apie gaivalinių, ir apie antropogeninių nelaimių riziką;
2. mano, kad atliekant daugiau tyrimų būtų galima susidaryti išsamesnį įvairių situacijų vaizdą siekiant suprasti riziką aplinkai ir užkirsti jai kelią, ir sumažinti netikrumą šioje srityje; palankiai vertina draudimo bendrovių ir tyrimų institutų partnerystę, kuria siekiama sutelkti išteklius, įgūdžius ir su rizika susijusias žinias siekiant geriau suprasti atitinkamas problemas, taigi geriau parengti piliečius ir jų bendruomenes pavojams, susijusiems su gaivalinėmis nelaimėmis;
3. mano, kad informavimas labai svarbus siekiant užkirsti kelią tokioms nelaimėms ir švelninti jų padarinius; todėl ragina valstybes nares glaudžiau bendradarbiauti su privačiuoju sektoriumi, siekiant suteikti piliečiams atitinkamą informaciją, susijusią su jiems kylančia rizika;
4. mano, kad ES ir nacionalinės institucijos gali sukurti pastebimą pridėtinę vertę, remdamos atsakingą asmenų elgesį ir valstybių narių bei regionų dalijimąsi geriausia patirtimi rizikos prevencijos ir mažinimo srityje, ir palankiai vertina paramą kampanijoms, kuriomis siekiama padidinti piliečių informuotumą apie gaivalinių nelaimių riziką ir geografijos bei klimato žinias;
5. pabrėžia, kad įtraukus vietos valdžios institucijas ir suinteresuotuosius subjektus priimant sprendimus dėl miestų planavimo ir miestų plėtros galėtų pagerėti gaivalinių nelaimių valdymas; mano, kad glaudesnis viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimas galėtų padėti valstybėms narėms ir vietos valdžios institucijoms nustatyti didelės rizikos zonas ir nuspręsti dėl prevencinių priemonių bei pasirengti vykdyti suderintus veiksmus;
6. ragina valstybes nares ir valdžios institucijas imtis tinkamų prevencijos priemonių gaivalinių nelaimių padariniams sušvelninti; ragina vyriausybes įsteigti ir išlaikyti reagavimo į krizes padalinius, siekiant sušvelninti tokių krizių padarinius;
7. ragina valstybes nares pasidalyti geriausia praktika ir patirtimi siekiant apsaugoti piliečius nuo netikėtų įvykių ir sukurti keitimosi informacija tinklą bei susitarti dėl tarpvalstybinio koordinavimo ir valdymo;

Draudimo rinka

8. palankiai vertina Komisijos pastangas didinti informuotumą apie nelaimes, tačiau pabrėžia, kad gaivalinėms ir antropogeninėms nelaimėms reikia skirtingų tipų draudimo ir kad yra dvi skirtingos jiems skirtos draudimo rinkos, todėl su jais susiję klausimai negali būti sprendžiami kartu net jei esama atvejų, kai žmonių sprendimai padidina gaivalinės nelaimės riziką;
9. pabrėžia, kad ES neturėtų nustatyti sutampančių ir tarpusavyje prieštaraujančių atsakomybės taisyklių; pažymi, kad daugelyje valstybių narių yra tam tikros formos draudimu grindžiama žalos dėl potvynių ir kitų gaivalinių nelaimių atlyginimo sistema; pažymi, kad sistema gali būti papildoma valstybės lėšomis siekiant atlyginti už turtą, kuris negali būti apdraustas privačiai, ir kad valstybės lėšomis taip pat gali būti kompensuojamos draudimo išmokos, viršijančios maksimalias sumas, ar kita itin didelė žala; taip pat mano, kad valstybė narė gali dalyvauti kompensuojant žalą – ji gali pasirūpinti perdraudimu; tačiau mano, kad šios sistemos skiriasi daugeliu aspektų ir gali būti neprotinga arba nebūtina jas suvienodinti;
10. pažymi, kad Reglamentas (EB) Nr. 2012/2002, įsteigiantis Europos Sąjungos solidarumo fondą, yra Bendrijos veiksmų įvykus didelėms nelaimėms pagrindas ir kad reglamente aiškiai konstatuojama, jog „Bendrijos veiksmai neturėtų panaikinti nei trečiųjų šalių atsakomybės, kurios, laikydamosi principo „teršėjas moka“, pirmiausia atsako už savo padarytą žalą, nei trukdyti imtis prevencinių priemonių valstybių narių ir Bendrijos lygiais“;

2014 m. vasario 5 d., trečiadienis

11. ragina Komisiją užtikrinti paprastą prieigą prie atitinkamos informacijos, taip pat pateikiant lyginamuosius statistinius duomenis, ir valstybes nares skelbti aiškius ir tikslius duomenis, kuriais vartotojai, bendruomenės ir įmonės, priimdami sprendimus dėl draudimo nuo gaivalinių nelaimių, galėtų pasiremti; mano, kad galėtų būti naudinga nustatyti standartines formas atsižvelgiant į skirtingą įvykių klasifikaciją;
12. primena, kad gaivalinės nelaimės veikia tiek privačius namų ūkius, tiek verslo veiklą, ir ragina draudimo bendroves draudžiant nuo nelaimių kaip pagrindinį principą taikyti rizika grindžiamą kainodarą; ragina valstybes nares siūlyti paskatas, kad piliečiai būtų skatinami apsidrausti ir apsaugoti savo nuosavybę nuo žalos, ir paskatas, atitinkančias draudimo poreikius, susijusius su atsakomybe už žalą aplinkai, pvz., skirtas dujų, chemijos ar branduolinės energijos sektoriaus įmonėms;
13. ragina draudimo bendroves aiškiau pateikti vartotojams sutartis ir suteikti informacijos apie turimas priemones ir jų poveikį draudimo kainai, kad vartotojai galėtų tinkamai pasirinkti; ragina draudimo bendroves teikti aiškią ir suprantamą informaciją klientams ir potencialiems klientams;
14. pripažįsta, kad vartotojams būtina suprasti, kokio tipo draudimą jie turi ir kaip jis veiktų, jei rizika taptų tikrove; atkreipia dėmesį į tai, kad vartotojas, prieš pirkdamas draudimo produktus ir pasirašydamas sutartį, turi būti visapusiškai informuojamas apie visas nuostatas ir sąlygas, įskaitant sutarties atsisakymo ir skundų teikimo procedūras ir terminus, taikomus vykdant tokias procedūras; mano, kad didžiausias dėmesys užtikrinant draudimo prieinamumą turėtų būti skiriamas rizika grindžiamai kainodarai; mano, kad vartotojų apsauga turi rūpėti ES ir valstybėms narėms;

Neprivalomasis draudimas

15. primena, kad didelė netiesioginių arba tiesioginių žalos atlyginimo išlaidų naštos dalis galiausiai tenka valstybei arba regioninėms valdžios institucijoms, ar tą žalą būtų sukėlusį gaivalinė, ar antropogeninė nelaimė, ir siūlo valstybėms narėms ir regioninėms valdžios institucijoms pripažinti rizikos prevencijos svarbą ir pasitelkti ją kaip investavimo strategijos ramstį, nes užuot tik suteikus draudimą ir po to kompensavus žalą, veiksmingiau yra kuo labiau sumažinti nelaimių padarinius;
16. atkreipia dėmesį į neatsakingo elgesio riziką, jei piliečiai mano, kad jų vyriausybė naudos viešuosius išteklius iš nacionalinio biudžeto, kad atlygintų jų nuostolius; todėl kritiškai vertina veiksmus ir priemones, kurie gali neskatinti piliečių arba bendruomenių imtis apsisaugojimo priemonių; mano, kad piliečiai turėtų prisiimti dalį atsakomybės ir kad turėtų būti kompensuojami ne visi nuostoliai;
17. primena, kad asmeninė atsakomybė šioje srityje turi būti išlaikyta, ir suvokia, kokias pastangas dėjo valstybės narės, siekdamos derinti asmeninės atsakomybės skatinimą ir vyriausybės intervenciją;
18. daro išvadą, kad rinka šioje srityje neiškraipoma, todėl nebūtų galima pateisinti Europos lygmens intervencijos, ir nemano, kad būtų įmanoma rasti vieną visiems tinkantį šios problemos sprendimą; primena, kad konkrečius poreikius atitinkantys draudimo produktai priklauso nuo daugelio elementų, pvz., rizikos tipo, jos galimo masto ir kokybės, prevencijos kultūros, pasirengimo ir pajėgumo imtis veiksmų, taip pat požiūrio, kurio laikosi valstybės narės ir regioninės valdžios institucijos dėl rizikos stebėsenos ir pasirengimo;
19. mano, kad lanksti draudimo nuo gaivalinių nelaimių rinka sudaro sąlygas draudimo bendrovėms prisitaikyti prie įvairių sąlygų, taip pat mano, kad neprivaloma sistema yra geriausias būdas kurti produktus, atitinkančius natūralią riziką, kylančią tam tikroje geografinėje zonoje;

o

o o

20. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių parlamentams.